

NORGES BONDELAG

Landbruksdirektoratet
Postboks 8140 Dep
0033 OSLO
Norge

Vår saksbehandler
Per Harald Agerup
+47 95 14 27 03

Vår dato
09.04.2015
Deres dato

Vår referanse
15/00230-20
Deres referanse

Forslag til forskrift om kompensasjon for produksjonstap etter pålegg om nedslakting av svinebesetninger grunnet påvisning av LA-MRSA - Høring

Det vises til forslag til ”Forslag til forskrift om kompensasjon for produksjonstap for svinebesetninger som får pålegg om nedslakting som følge av LA-MRSA”.

Norges Bondelag vil innledningsvis påpeke at vi fullt ut støtter opp om myndighetenes strategi om å bekjempe LA-MRSA.

Grunnleggende holdning

Norges Bondelag vil understreke at LA-MRSA ikke er en dyresykdom, men en bakterie som ikke medfører sykdom hos grisen. Ved et utbrudd av en smittsom dyresykdom vil det være flere og gode grunner til å foreta en sanering av smittet besetning. I de fleste tilfeller vil en smittsom dyresykdom påføre dyrene lidelser og bonden vil bli påført et økonomisk tap i produksjonen. Ingen av disse faktorene er gjeldende når det påvises LA-MRSA i en svinebesetning. Produksjonsresultatet blir ikke påvirket og grisene blir ikke syke.

Det er derfor avgjørende at det utformes erstatningsordninger som medfører at svinebønder, som må sanere besetningen som følge av samfunnets ønske, kommer skadesløst ut av situasjonen. Det er avgjørende at virkemidlene dimensjoneres slik at samfunnet oppnår de ønskede resultatene. Det er grunn til å peke på at en nedslakting og sanering medfører store påkjenninger og økonomiske tap for den enkelte bonde.

Skal strategien med bekjempelse av LA-MRSA lykkes, er man avhengig av at det kommer på plass gode og forutsigbare erstatningsordninger. Et regime som ikke i tilstrekkelig grad gir økonomisk trygghet for bonden i en slik situasjon, vil kunne medføre at strategien undergraves. Samfunnet kan få flere skjulte forekomster, som videre kan resultere i at vi ikke klarer å bekjempe bakterien og opprettholde vår gunstige situasjon. Norges Bondelag mener at dyreeiers økonomiske risiko ved sanering, blir for lite vektlagt i høringen.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: Postboks 9354 Grønland 0135 OSLO	Besøksadresse: Landbrukets Hus, Schweigaardsgate 34 C 0191 OSLO	Telefon: 22 05 45 00	E-postadresse: bondelaget@bondelaget.no
Norges Bondelag Bondelagets Servicekontor AS	Org.nr.: 939678670 Org.nr.: 985063001 MVA	Bankkonto: 8101.05.12891 Bankkonto: 8101.05. 91392	Internett: www.bondelaget.no

Vår dato Vår referanse
09.04.2015 15/00230-20

Sanering mot LA-MRSA i svinebesetninger kan potensielt påføre enkeltbønder så store økonomiske og personlige belastninger at virksomheten går over ende.

Norges Bondelag mener at siden LA-MRSA ikke er en dyresykdom, så skal staten dekke alle kostnader og tapte produksjonsinntekter som svineprodusentene har når det fattes vedtak om sanering på grunn av påvist LA-MRSA i besetningen. Det innebærer at staten dekker kostnadene de første 12 månedene. Forslaget i høringsnotatet om dette skal dekkes av bondens forsikringsordninger, avvises. Bruk av forsikringsordninger innebærer i praksis at kostnaden dekkes av bonden.

Kompensasjonsordningen

I høringen foreslås det å bruke standardsatser for fastsettelse av kompensasjon. Selv ved bruk av gjennomsnittssatser vil svært mange produsenter lide økonomiske tap. Nivået som foreslås i forskriften er basert på et gjennomsnittsnivå i et tilfeldig år med svært lav lønnsomhet, og tallmaterialet er hentet fra en utredning som har et helt annet formål enn å danne grunnlag for en varig erstatningsordning. Tallene det refereres til skulle danne et øyeblikksbilde som var reelt våren 2014. Den er ikke egnet som et grunnlag for å fastsette størrelsen på produksjonstap for enkeltforetak, da lønnsomheten i svinenæringa vil variere mellom produsenter og fra år til år og tallene som inngår i analysen representerer derfor kun et øyeblikksbilde på gjennomsnittsnivået på det tidspunktet analysen ble utført.

Norges Bondelag har som utgangspunkt at det er de faktiske, dokumenterte tap som skal legges til grunn. Da beregningen i slike erstatningssaker vanligvis tar svært lang tid, må det etableres regler og standardsatser for forskuddsutbetaling, slik at bøndene som rammes unngår likviditetsproblemer.

Samtidig forventer vi at det legges ned en tilstrekkelig saksbehandlingsskapasitet slik at behandling av erstatnings- og kompensasjonssøknader skjer effektivt. En langsiktig vellykket LA-MRSA strategi forutsetter at alle involverte myndigheter bidrar med tilstrekkelige virkemidler og ressursinnsats.

I høringa heter det ”direktoratet anbefaler å legge til grunn at dyreeier har produksjonstap fra det tidspunkt siste dyr i besetningen slaktes”. Dette er ikke realiteten. For bonden starter produksjonstapet når besetningen båndlegges. For den største besetningen som ble sanert ved utbruddet i Nord-Trøndelag og omegn vinteren 2015 tok avlaving og slakting ca 1,5 mnd å gjennomføre av praktiske årsaker. Det er blant annet ikke lov å sende høydrektige purker eller som har født de siste 7 dager til slakt. Besetningen måtte derfor beholde de høydrektige dyrene til de hadde født. Spegrisene ble så avlivet og purka sendt til slakt etter en uke. Slakteriet hadde heller ikke kapasitet til å ta unna all slakting i løpet av ei uke. De valgte av smittevernårsaker å slakte disse dyrene sist i uka – fredag/lørdag, og slaktingen tok flere uker.

Norges Bondelag mener bonden må få godtgjort produksjonstap fra den dagen pålegg om sanering blir gitt.

Vår dato
09.04.2015

Vår referanse
15/00230-20

Det foreslås at kompensasjonen skal utmåles for tre klasser med svin etter alder på dyret og at det bare gis kompensasjon for livdyr over 18 uker. Hvordan dette vil fungere i praksis er vanskelig å forstå da kategoriene det legges opp til ikke stemmer med reelle besetningstyper og vil skape uforutsigbarhet for svineprodusentene. Det er nødvendig at hele inndeling og oppsettet endres i tråd med hva som er representativ for hvordan svineproduksjonen faktisk foregår dersom forskriften skal kunne fungere og gi mening i praksis.

Norges Bondelag mener at satsene bør differensieres i forhold til hvilken type produksjon man har.

Mattilsynet anbefaler livdyrhandel gjennom faste avtaler og færrest mulig leverandører. Dette medfører et skjebnefellesskap mellom smågris og slaktegrisprodusent. Sanering hos en smågrisprodusent medfører langvarige tap gjennom hele verdikjeden og kostnader for en samlet svinenæring. Slaktegrisprodusenter kan potensielt bli påført store tap gjennom at de ikke får tak i smågris til å fylle opp grisehuset sitt.

Norges Bondelag mener at slaktegrisprodusenter med faste avtaler også har rett på kompensasjon for sine avbruddstap som følge av sanering hos deres smågrisleverandør dersom de ikke har tilgang på smågris fra annen leverandør.

Med hilsen

Lars Petter Bartnes

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Per Skorge

Kopi til: Landbruks- og matdepartementet

Vår dato
09.04.2015

Vår referanse
15/00230-20

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Landbruksdirektoratet		Postboks 8140 Dep	0033 OSLO